

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 10 februari 1922 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt tillämpning av lagen den 22 juni 1921 med vissa bestämmelser mot oskälig arrendestegring m. m.

Genom en den 20 januari 1922 dagtecknad proposition, nr 19, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till

1) lag om fortsatt tillämpning av lagen den 22 juni 1921 (nr 321) med vissa bestämmelser mot oskälig arrendestegring; och

2) lag om jämkning i vissa fall av arrendator åliggande dagsverks-skyldighet.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Vad först angår frågan om fortsatt giltighet av lagen med vissa bestämmelser mot oskälig arrendestegring, torde böra framhållas, att, ehuru under det gångna året tillämpning av lagen medelst tillsättande av skiljenämnd allenast i ett mycket ringa antal fall förekommit, ett fortfarande behov av densamma likväl av några i ärendet hörda länsstyrelser ansetts förefinnas, ävensom att från vissa arrendatorsföreningar prolongation av lagen påyrkats.

Med hänsyn till numera inträdda betydande prisfall å de naturalster, som uti ifrågavarande lag avses, synes utskottet berättigad tvekan kunna råda, huruvida ett fortsatt upprätthållande av denna provisoriska lagstiftning längre bör äga rum, men då, enligt vad av propositionen får anses framgå, lagens fortsatta giltighet å sina håll ännu kan vara av viss betydelse, har utskottet dock funnit sig böra tillstyrka lagens förlängning till någon tid efter det nästa års lagtima riksdag sammanträtt eller utgången av februari månad 1923.

Vidkommande därefter lagen om jämkning i vissa fall av arrendator åliggande dagsverksskyldighet, finner utskottet, med erinran om att ifrågasvarande lag, vilken tillkommit på initiativ av fjolårets riksdag, varit gällande föga mer än ett halvt år samt på grund av det nära samband, som förefinnes mellan nu förevarande lag och förut omfördälda lag med vissa bestämmelser mot oskäligen arrendestegring, sig böra tillstyrka, att jämväl åt förstnämnda lag förlänas utsträckt giltighet för tiden intill utgången av februari månad 1923.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen i oförändrat skick antagits, måtte för sin del antaga följande:

1:o)

Lag

om fortsatt tillämpning av lagen den 22 juni 1921 (nr 321) med vissa bestämmelser mot oskäligen arrendestegring.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Härigenom förordnas, att lagen den 22 juni 1921 med vissa bestämmelser mot oskäligen arrendestegring, vilken lag gäller till den 1 juni 1922, skall äga fortsatt tillämpning till den 1 juni 1923; dock skall från och med den 1 juni 1922 1 § hava följande lydelse:

Har i fall, då arrendator enligt avtal, slutet före den 1 oktober 1917, är pliktig att helt eller huvudsakligen utgöra arrende genom avlämnande av mjölk, smör, fisk eller annat naturalster, å dylikt vederlag efter avtalets ingående inträtt sådan pristegring, som därvid icke lät sig beräkna, och finnes den utfästa legan i följd härav uppenbart oskäligen; äge arrendatorn rätt att, såvitt angår

(Utskottets förslag.)

Härigenom förordnas, att lagen den 22 juni 1921 med vissa bestämmelser mot oskäligen arrendestegring, vilken lag gäller till den 1 juni 1922, skall äga fortsatt tillämpning till den 1 mars 1923; dock skall från och med den 1 juni 1922 1 § hava följande lydelse:

Har i fall, då arrendator enligt avtal, slutet före den 1 oktober 1917, är pliktig att helt eller huvudsakligen utgöra arrende genom avlämnande av mjölk, smör, fisk eller annat naturalster, å dylikt vederlag efter avtalets ingående inträtt sådan pristegring, som därvid icke lät sig beräkna, och finnes den utfästa legan i följd härav uppenbart oskäligen; äge arrendatorn rätt att, såvitt angår

(Kungl. Maj:ts förslag.)

vederlag, förfallet under tiden från och med den 1 oktober 1917 till den 1 juni 1923, påfordra, att skälig andel i prisstegringen kommer honom till godo. Där ej annorlunda åsämjes, må denna andel ej överstiga hälften av prisstegringen.

(Utskottets förslag.)

vederlag, förfallet under tiden från och med den 1 oktober 1917 till den 1 mars 1923, påfordra, att skälig andel i prisstegringen kommer honom till godo. Där ej annorlunda åsämjes, må denna andel ej överstiga hälften av prisstegringen.

Beträffande beslut, som av i lagen omfördäld nämnd fattats före den 1 juni 1923, skall vad i 4 och 5 §§ är stadgat fortfarande gälla.

Beträffande beslut, som av i lagen omfördäld nämnd fattats före den 1 mars 1923, skall vad i 4 och 5 §§ är stadgat fortfarande gälla.

2:o)

Lag

om jämkning i vissa fall av arrendator åliggande dagsverksskyldighet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Härigenom förordnas som följer:
Har i fall, då arrendator enligt avtal, slutet före den 1 januari 1918, är pliktig att helt eller huvudsakligen utgöra arrende genom fullgörande av dagsverken, körslor eller andra arbetsprestationer eller att mot ersättning utgöra visst antal prestationer av nyssnämnda slag, å dylika prestationer efter avtalets ingående inträtt sådan prisstegring, som därvid icke lät sig beräkna, och finnes i följd härav, att värdet av vad arrendatorn enligt avtalet har att utgöra står i uppenbart missförhållande till de honom genom avtalet tillförsäkrade förmåner, äge arrendatorn rätt att, såvitt angår

(Utskottets förslag.)

Härigenom förordnas som följer:
Har i fall, då arrendator enligt avtal, slutet före den 1 januari 1918, är pliktig att helt eller huvudsakligen utgöra arrende genom fullgörande av dagsverken, körslor eller andra arbetsprestationer eller att mot ersättning utgöra visst antal prestationer av nyssnämnda slag, å dylika prestationer efter avtalets ingående inträtt sådan prisstegring, som därvid icke lät sig beräkna, och finnes i följd härav, att värdet av vad arrendatorn enligt avtalet har att utgöra står i uppenbart missförhållande till de honom genom avtalet tillförsäkrade förmåner, äge arrendatorn rätt att, såvitt angår

(Kungl. Maj:ts förslag.)

arbetsprestationer, vilka skola fullgöras under tiden från och med den 14 mars 1921 till den 1 juni 1923, påfordra, att skälig andel i pristegringen kommer honom till godo. Där ej annorlunda åsämjes, må denna andel ej överstiga hälften av pristegringen.

Kunna jordägaren och arrendatorn icke enas om storleken av den andel i pristegringen, som efter vad ovan sägs må tillkomma arrendatorn, skall vad i 2—6 §§ i lagen med vissa bestämmelser mot oskälig arrendestegring för där avsett fall stadgas äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1922 och gäller till den 1 juni 1923, dock skall beträffande beslut, som av sådan nämnd, som avses i ovannämnda lag med vissa bestämmelser mot oskälig arrendestegring, fattats före den 1 juni 1923, vad i 4 och 5 §§ i samma lag är stadgat äga motsvarande tillämpning jämväl efter den 31 maj 1923.

Stockholm den 10 februari 1922.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

(Utskottets förslag.)

arbetsprestationer, vilka skola fullgöras under tiden från och med den 14 mars 1921 till den 1 mars 1923, påfordra, att skälig andel i pristegringen kommer honom till godo. Där ej annorlunda åsämjes, må denna andel ej överstiga hälften av pristegringen.

Kunna jordägaren och arrendatorn icke enas om storleken av den andel i prisstegringen, som efter vad ovan sägs må tillkomma arrendatorn, skall vad i 2—6 §§ i lagen med vissa bestämmelser mot oskälig arrendestegring för där avsett fall stadgas äga motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1922 och gäller till den 1 mars 1923, dock skall beträffande beslut, som av sådan nämnd, som avses i ovannämnda lag med vissa bestämmelser mot oskälig arrendestegring, fattats före den 1 mars 1923, vad i 4 och 5 §§ i samma lag är stadgat äga motsvarande tillämpning jämväl efter den 28 februari 1923.

Närvarande: Se under utlåtande nr 4.